

Frederiksberg Kommunes handleplan mod radikalisering

(version af 15. september 2016)

F R E D E R I K S B E R G
K O M M U N E

Indledning

I de senere år har udfordringerne med radikaliserings og ekstremisme ændret karakter nationalt og internationalt. Ifølge Politiets Efterretningstjeneste (PET) er hovedstadsområdet ikke karakteriseret ved høj forekomst af radikaliserings, og PET vurderer risikoen for radikaliserings blandt borgere på Frederiksberg som værende ekstremt lav. Det kan dog ikke afvises, at der er enkeltpersoner eller grupperinger på Frederiksberg, som har eller kan udvikle ekstremistiske holdninger og være villige til voldelige handlinger.

Med ændringen af Serviceloven, gældende fra den 1. juli 2016, har kommunerne fået til opgave også for voksne at sikre målrettet rådgivning, hvis borgere henvender sig, fordi de er i risiko for radikaliserings eller ønsker at forlade et ekstremistisk miljø. Kommunerne er således forpligtede til at handle og hjælpe borgere som ønsker at undgå/forlade radikaliserings.

Frederiksberg Kommune har allerede et fintmasket sikkerhedsnet til håndtering af udfordringer ift. radikaliserings. Nærværende handleplan skitserer de eksisterende indsatsområder, der vil blive yderligere styrket samt nye tiltag, som iværksættes på området.

Handleplanen er udarbejdet af en tværgående arbejdsgruppe nedsat april 2016 med deltagelse af ledere og medarbejdere fra Børne- og Ungeområdet og Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedsområdet.

Handleplanen er gældende for kommunale indsatser i Frederiksberg Kommune fra september 2016. Indsatserne, som fremgår af handleplanen, vil *løbende blive justeret* i forlængelse af lokal og national udvikling på området. Handleplanen tages op til fornyet behandling om senest to år.

I arbejdet med handleplanen er der trukket på viden og erfaringer fra relevante aktører, herunder Politiets Efterretningstjeneste (PET), Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI) samt Trygfonden og CERTA (rådgivningsvirksomhed på sikkerhedsområdet).

Det vil vi

Den meget lave risiko for radikaliserings blandt borgere i Frederiksberg Kommunes skal fastholdes gennem styrkelse af medborgerskab, en effektiv forebyggelse af radikaliserings samt et handlekraftigt beredskab i forhold til unge og voksne, der er i fare for at blive radikaliserede

Sådan gør vi overordnet

- Vi arbejder målrettet med forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme.
- Vi samtænker de generelt forebyggende tiltag, de foregribende indsatser og de konkrete indgribende indsatser i og på tværs af sektorområder.
- Vi samarbejder med de relevante aktører og myndigheder.
- Vi sikrer, at alle kommunens frontmedarbejdere kender bekymringstegnene og ved, hvad de skal gøre, hvis bekymringen opstår.

Sådan gør vi konkret

Koordinering og viden

- Vi anvender og udvikler det eksisterende tætte netværk og samarbejde mellem institutioner, forvaltning, politi og psykiatri til en tidlig og effektiv indsats.
- Vi deltager i netværk, der arbejder med forebyggelse, herunder det strategiske arbejde i Kredsudvalget under Københavns Politi med deltagelse af politikredsens borgmestre og VINK (Viden Inklusion København).

- Vi sikrer, at organisationen er opdateret med mulighederne for rådgivning og støtte på nationalt plan ift. radikaliserings, herunder den nationale hotline og VISO (Socialstyrelsens nationale Videns- og Specialrådgivningsorganisation på det sociale område og specialundervisningsområdet).
- Vi samarbejder og koordinerer gennem SSP-udvalgsmøderne på tværs af Børne- og Ungeområdet og Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedsområdet. SSP-udvalget konsolideres med repræsentanter for Ungecentret og det boligsociale område.
- Vi har fokus på radikaliserings ved faste samarbejds møder i Uddannelsesrådet med deltagelse af lederne af kommunens ungdomsuddannelsesinstitutioner, Børne- og Ungeområdet og Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedsområdet minimum to gange årligt.
- Vi sætter udvidet fokus på radikaliserings og aktuelle tendenser og erfaringer i samarbejdet i SSPKredsraad Storkøbenhavn på ledelsesniveau.
- Vi prioriterer det lokale SSP-arbejde, hvor alle aktører løbende mødes samt afholdelse af ekstra tværfaglige møder ved bekymring.

Oplysning og tilbud

- Vi sikrer, at alle relevante aktører og frontmedarbejdere kender faresignalerne vedr. radikaliserings og ved, hvordan de skal forholde sig ved konkrete bekymringer. Der udsendes actioncard (bilag A) og informationsmateriale til medarbejdere og relevante aktører – herunder også privatskoler, foreninger på kultur- og fritidsområdet m.fl.
- Vi tilbyder mentorordninger og vejledning for unge – og evt. deres forældre – ved bekymring for radikaliserings. Vi efteruddanner medarbejdere til at kunne agere som mentorer og bidrager til det landsdækkende korps af uddannede mentorer.
- Vi afholder bekymringsamtaler med forældre og værger med deltagelse af relevante medarbejdere, eksempelvis SSP-konsulenter, skolesocialrådgiver, konsulent i familieafdeling, boligsociale medarbejdere og politiet ved bekymring om radikaliserings.
- Vi rådgiver borgere, der er i risiko for radikaliserings eller ønsker at forlade et ekstremistisk miljø.
- Vi informerer på www.frederiksberg.dk om de nationale tilbud ved borgeres bekymring om radikaliserings, herunder den nationale hotline.
- Vi sikrer, at alle underretninger og nye henvendelser vedrørende børn op til 18 år vurderes inden for 24 timer. Såfremt underretningen har akut karakter handles straks jf. Servicelovens regler.

Forebyggende initiativer

- Vi fastholder og udvikler de boligsociale initiativer i sårbare lokalområder.
- Vi udarbejder undervisningsmateriale om fornuftig internetadfærd og brug af online-fora til brug i den understøttende undervisning i udskolingen – og tilbyder dem også til ungdomsuddannelserne.
- Vi afholder temadage og uddannelsesforløb om inklusion, trivsel og radikaliserings for frontpersonale og ledere.

- Vi arbejder aktivt med at styrke medborgerskabet blandt borgerne.
- Vi samarbejder med byens aktører om at styrke byens modstandskraft.

Rolle- og ansvarsfordelingen mellem aktørerne

Radikal og ekstremistisk adfærd har sammenhæng med marginalisering, mistrivsel og frustrationer. Handleplanen bygger på, at radikalisering bedst hindres ved at sikre, at børn, unge og voksne er integrerede i positive fællesskaber og i samfundet som helhed. Dvs. at anti-radikaliseringstiltag i høj grad handler om at sikre lav kriminalitet, høj social sammenhængskraft, at være i arbejde eller uddannelse samt indgå i forskellige former for sociale aktiviteter.

Indsatserne vedrørende radikalisering er placeret hos mange forskellige aktører og sker hovedsageligt indenfor rammerne af det eksisterende meget tætte samarbejde og den løbende koordinering på tværs af institutioner, forvaltning og myndigheder på kommunalt, regionalt og nationalt niveau.

Den overordnede rollefordeling i indsatsen mod radikalisering er organiseret som illustreret nedenfor. Den kommunale opgave har således et trivselsfokus med faglig understøttelse fra forskellige myndigheder som fx SIRI. Den sikkerhedsmæssige dimension ligger hos politiet og Politiets Efterretningstjeneste (PET).

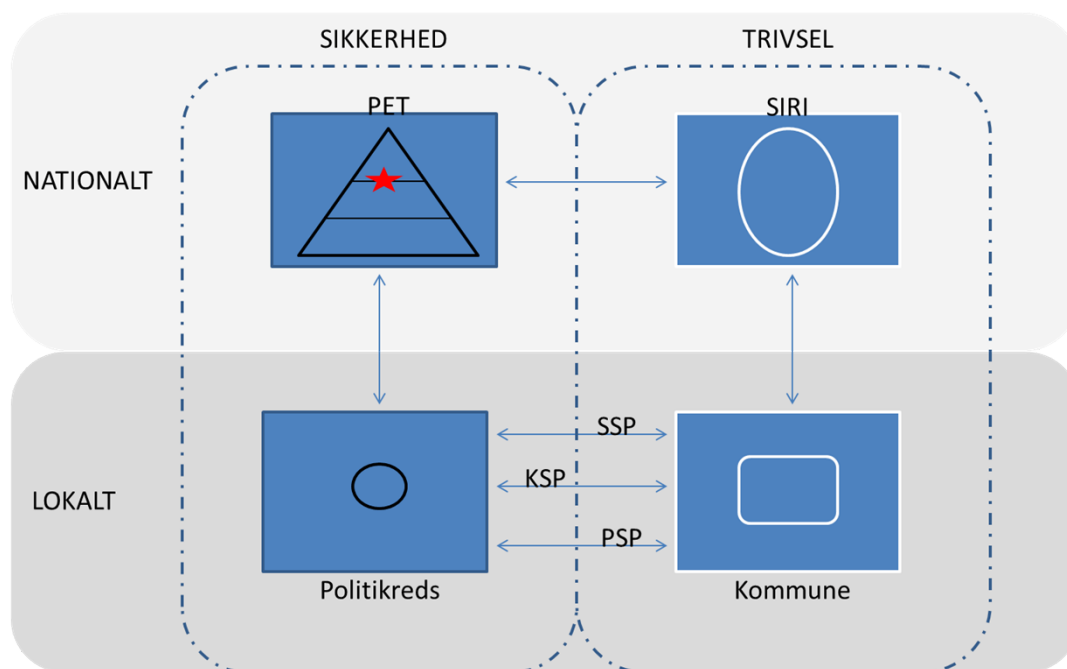

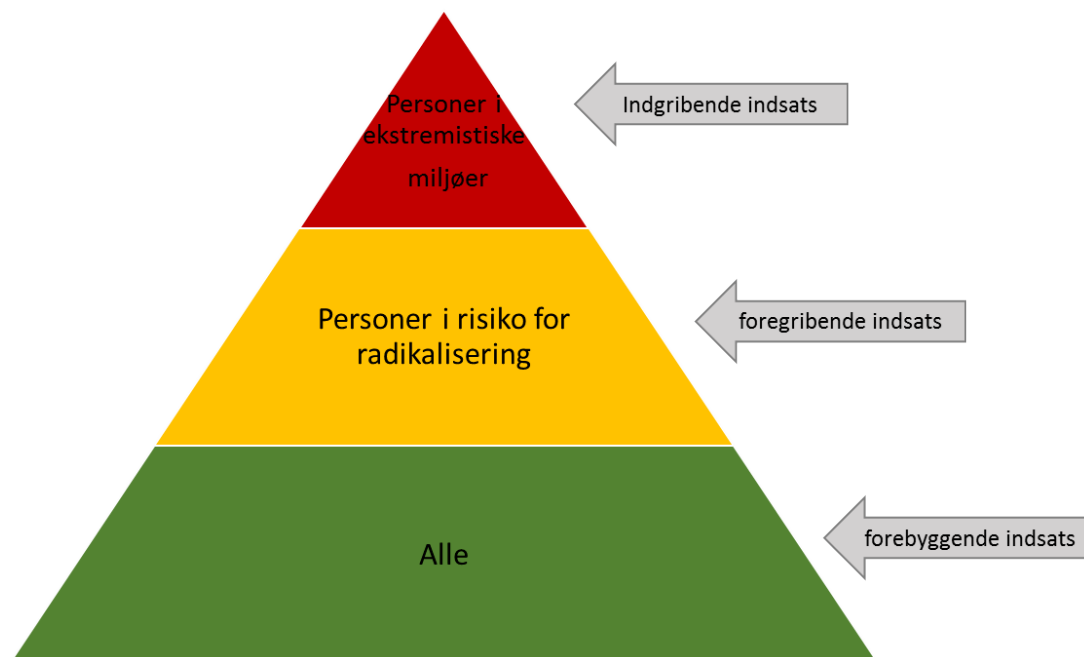
Illustration: oplæg fra Politiets Efterretningstjeneste, PET, april 2016

Forkortelser: PET (Politiets Efterretningstjeneste), SIRI (Styrelsen for International Rekruttering og Integration), SSP (Socialforvaltning, Skole og Politi), KSP (Kriminalforsorgen, sociale myndigheder og Politi ved løsladelse), PSP (Politi, sociale myndigheder og psykiatri)

Frederiksberg Kommunes opgave er derfor primært af *forebyggende* karakter og i form af tidlig indsats ved bekymringer, mens politi og andre aktører har ansvaret ved konkrete sager og egentlige indgribende foranstaltninger.

Frederiksberg Kommunes indsatser

Forebyggelsesindsatsen ift. radikalisering og ekstremisme tager udgangspunkt i forebyggelsestrekanten, der danner grundlag for det generelle kriminalpræventive arbejde i Frederiksberg Kommune:

Modellen illustrerer, at arbejdet med radikalisering og ekstremisme sker på forskellige niveauer og med forskellige indsatser. På det grønne, forebyggende, niveau arbejdes med at fremme medborgerskab og trivsel generelt. På det gule, foregribende, niveau arbejdes der med risikogrupper, som er sårbare overfor radikalisering. Og på det røde indgribende niveau arbejdes med borgere, som er aktive i ekstremistiske miljøer, og som vurderes at være i risiko for at ville udføre voldelige eller andre kriminelle handlinger. Sidstnævnte er primært et anliggende for politiet.

Gennemgående for alle indsatsniveauer i Frederiksberg Kommune er *netværkstanken* og en bred forankring i lokalmiljøet, hvor relevante interessenter indgår i et tæt samarbejde. Dette være sig i form af formelle netværk eller netværk, som iværksættes efter behov. Alle har de til formål at videndele og iværksætte handleplaner. I arbejdet søges at sikre, at den rette viden til identificering af radikaliseringsstruede borgere deles blandt frontmedarbejdere så hurtigt og effektivt som muligt.

Herunder en kort oversigt over de væsentligste eksisterende organiseringer og tiltag (se også bilag C).

Det forebyggende niveau

- Der er generelt fokus på medborgerskab og demokratiske værdier med et sigte om inklusion i kommunens handleplaner og politikker.
- Bredt, inkluderende fokus bygget op om demokratiske værdier, herunder medborgerskab, samfundsværdier, ligestilling mm.
- Generel forebyggende indsats og trivselsfremme i skoler, fritids- og ungdomsklubber. Der er fokus på fællesskab, sociale kompetencer, kritisk sans, ansvarsbevidsthed og medborgerskab. Herunder medarbejdernes skærpede underretningspligt ved bekymring for børn/unges trivsel og udvikling.
- Der afholdes ugentlige møder mellem Børn- og Ungeområdet og politiet, hvor SSP-konsulenten og den kriminalpræventive sagsbehandler mødes med lokalpolitiet og drøfter sagerne i politiets døgnrapport samt evt. relevante udviklinger.
- Der holdes månedlige SSP-netværksmøder på kommunens skoler med deltagelse af bl.a. SSP-lærere, SSP-konsulenten, skoleledere samt ad hoc-deltagelse af lokale

ressourcepersoner herunder boligsociale medarbejdere, skolesocialrådgiveren, sundhedsplejen, politi m.fl. til en drøftelse af den generelle udvikling samt bekymringssager med aftale om handletiltag.

- Gadeplansmedarbejderne under SSP har hver uge besøg i skoler og på klubber med faste træffetider for medarbejderne, så evt. bekymringer kan drøftes og der kan følges op på indsatser.
- Der er fast tilbud fra SSP-organisationen om faglige oplæg for medarbejdere og forældre og elever på skolerne om fx sikker it-adfærd, social pejling og flertalsmisforståelser.
- Der afsættes løbende SSP-midler til lokalt forankrede projekter med kriminalpræventivt sigte, herunder særlige projektmedarbejdere tilknyttet Lindevangsområdet og Stjernen.
- Der er fremskudt uddannelsesvejledning (ved Ungdommens Uddannelsesvejledning) i udsatte boligområder.
- Der er tæt samspil med boligsociale medarbejdere hos de almene boligorganisationer, herunder en fortsat udvikling af de boligsociale indsatser.
- Der er en særlig ungeindsats for at finde fritidsjob til unge, som har svært herved og som med fordel kan integreres i arbejdsmarkedet.

Det foregribende niveau

- Bekymringssamtaler ved SSP-medarbejdere og/eller politi med unge og forældre, hvor der er konkrete bekymringstegn. Typisk efterfulgt af individuelle indsatser afhængig af situationen.
- Deltagelse i PSP-samarbejdet (politi, sociale myndigheder og psykiatri) om borgere med særlige udfordringer, herunder radikaliseringsstruede unge/voksne.
- Systematisk samarbejde mellem SSP-gadeplansmedarbejdere, medarbejdere fra SSA og BMO samt boligsociale medarbejdere om foregribende indsatser i fht. specifikke unge på kanten af en hensigtsmæssig livsbane.

Det indgribende niveau

Indsatserne er typisk af politimæssig karakter, idet Frederiksberg Kommune indgår i samarbejder:

- Deltagelse i det nationale Exit-samarbejde om konkrete Exit-kandidater.
- Aftale med VINK om rådgivning og vejledning ved konkret bekymring om radikalisering af Frederiksbergborger.
- Tilknytning af egne mentorer eller gennem matchning af mentorer fra det nationale netværk af mentorer (særlig aftale skal udarbejdes).
- Den Gode Løsladelse – et samarbejde med Kriminalforsorgen, hvor der er opmærksomhed på bandemedlemmer og radikalisering.

Begrebsafklaring

Der arbejdes med begreberne *ekstremisme* og *radikalisering*. Begreberne er omdiskuterede, men i denne handleplan er der taget udgangspunkt i de definitioner af begreberne, som er benyttet i den tidligere regerings handlingsplan om forebyggelse af radikalisering og ekstremisme (september 2014).

Ekstremisme

Der findes forskellige definitioner af ekstremisme, men betegnelsen anvendes her til at beskrive miljøer, der bl.a. kan være karakteriseret ved:

- Forenklede verdensopfattelser og fjendebilleder, hvor bestemte grupper eller samfundsforhold ses som truende.
- Intolerance og manglende respekt for andre menneskers synspunkter, frihed og rettigheder.
- Afvisning af grundlæggende demokratiske værdier og normer eller manglende accept af demokratiske beslutningsprocesser.
- Anvendelse af ulovlige og eventuelt voldelige metoder for at opnå et politisk/religiøst ideologisk mål.

Radikalisering

Radikalisering defineres som støtte til radikale synspunkter eller ekstremistisk ideologi, i grove tilfælde med accept af brugen af vold eller andre ulovlige midler for at opnå et politisk/religiøst mål.

Radikalisering er ikke et entydigt defineret begreb. Der er tale om en proces, som kan foregå på forskellige måder, og som kan ske både over en relativ kort tidsperiode, men også over længere tid. Der er ingen simple årsagssammenhænge, men radikaliseringen kan igangsættes på baggrund af mange forskellige faktorer og have forskellige endemål.

Ekstremisme og radikalisering kan foregå i både politiske og religiøse miljøer. Der skelnes helt overordnet mellem borgere fra henholdsvis:

- Den ekstreme venstrefløj
- Den ekstreme højrefløj
- Militante islamistiske miljøer

Vejen til radikalisering

Årsagerne til radikalisering – vilje til vold – er komplekse og det er ikke muligt at lave en entydig profil. Et gennemgående træk er dog, at radikaliseringstruede personer føler sig ekskluderede fra fællesskabet, så de udvikler modstand mod det samfund, de er vokset op i. Nogle pejlemærker eller opmærksomheder herpå, kan være:

- Behov for at høre til – at deltage i et fællesskab
- Behov for status og anerkendelse
- Behov for at se mening med tilværelsen og handle derefter
- Behov for gode familierelationer

Udviklingen mod radikalisering kan illustreres som et samspil mellem en række faktorer:

- Strukturelle faktorer – sociokulturelle og -økonomiske forhold
- Individuelle faktorer – manglende anerkendelse og social, økonomisk eller politisk marginalisering og psykisk sårbarhed
- Situationsbestemte faktorer – objektiv/subjektiv art og kollektiv/individuel karakter, fx overgreb på egne grupperinger eller personlige kriser

Faktorerne er gensidigt forstærkende, dvs. jo flere af dem, der er til stede, jo større sårbarhed er der over for radikalisering.

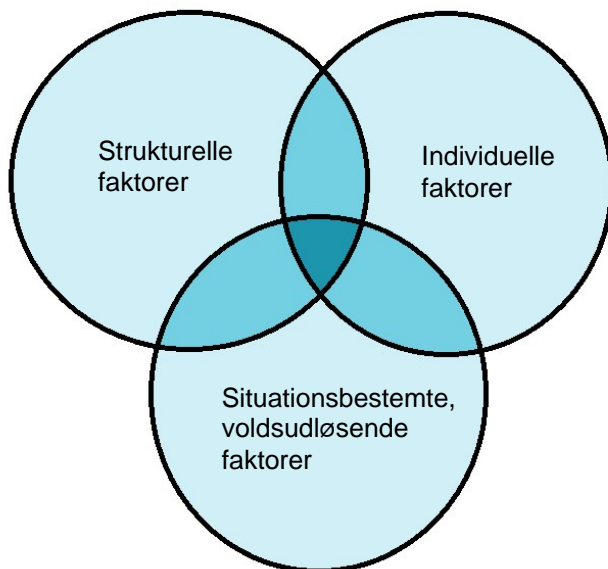

Illustration – faktorernes gensidige forstærkende indflydelse på sårbarhed overfor radikaliserings (CTA, april 2016)

Der kan ikke peges på en entydig sammenhæng mellem unge, deres opvækst og fortid, der er afgørende for, at netop de er blevet radikaliseret, men inklusion/eksklusion er et centralt tema arbejdet med radikaliserings.

Sammenhæng mellem radikaliserede og andre sub-miljøer

Der er ikke en entydig sammenhæng mellem unge, der bevæger sig på kanten af samfundet, fx unge der flirter med bander og kriminalitet, og radikaliserings. Dog findes der flere eksempler på fænomenet *cross-over*, hvor unge skifter fra fx bandemiljøet til militant islamisme. Årsagen kan være, at islamismen tilbyder en legitim ramme for udøvelse af vold.

Ifølge Institut for Strategi på Forsvarsakademiet har der ikke været den store interaktion grupperne imellem, men det er et fænomen, som bliver mere og mere udbredt. Det er dog ikke nødvendigvis folk fra dybt praktiserende religiøse miljøer, som bliver tiltrukket af de militante grupper. De kan komme mange andre steder fra og sværge troskab til islam uden nogen dybere viden eller forståelse for religionen.

Der er således ikke en direkte sammenhæng mellem kriminalitet og radikaliserings, men ud fra et generelt trygheds- og trivselsperspektiv giver det god mening med et bredere trivselsfokus for at forebygge, at unge i mistro ender i et negativt spor i opposition til samfundet som helhed.

Bekymrings- og opmærksomhedsfaktorer

Radikaliserings sker oftest over en periode, og det er derfor især relevant at være opmærksom på, om en person eller gruppe markant ændrer adfærd eller holdninger. Disse faktorer skal medarbejdere og borgere altså være særligt opmærksomme på. Fx vil det typisk være bekymrende, hvis flere af nedenstående forhold gør sig gældende, idet der dog ikke er tale om en tjekliste, da der altid skal ske en konkret vurdering:

Adfærdsændring

- Opsøger hjemmesider, litteratur og/eller film med voldelige/ekstreme budskaber
- Involveret i voldelige sammenstød

- Deltager i møder med ekstremistiske budskaber
- Benytter sig af totalitære symboler eller begynder at følge strenge religiøse anvisninger om klædedragt og udseende

Relationer ændres

- Isoleret eller splittet i forhold til familien
- Får nye venner og har relationer til personer eller grupper, der giver anledning til bekymring – fx pga. kriminalitet eller ekstreme holdninger
- Giver afkald på hidtidige venner og fritidsaktiviteter

Holdningsændringer

- Intolerance over for andres synspunkter
- Afviser demokratiske principper
- Er moraliserende og prøver at pådutte andre sin overbevisning
- Konspirationsteorier, simple fjendebilleder og had mod bestemte grupper □ Argumenterer for 'absolutte løsninger'

Se bilag B for yderligere specificering af bekymrings- og opmærksomhedsfaktorer samt relevante mulige indsatser knyttet hertil.

Erfaringer fra konkrete sager

Der er som nævnt ikke en entydig sammenhæng, men erfaringen fra København Kommunes antiradikaliseringssenhed VINK viser, at der er nogle karakteristika for de unge og familier, hvor der har været bekymringer for radikaliserings:

De unge	☐ Ofte borgere fra socialt udsatte områder. ☐ Nogle kriminelle før deres radikaliserings (i islamistisk gruppe) ☐ Lav uddannelses- og beskæftigelsesgrad. ☐ Nogle har diagnoser fx ADHD, Aspergers syndrom mv. ☐ Ofte fra hjem med flygtningeforældre, som er traumatiserede. (sekundært traumatiserede) ☐ Etnisk meget sammensat gruppe - fra danske konvertitter til mellemøstlig baggrund, kurdisk, somalisk, afghansk, tyrkisk mv. ☐ Få sager med kvinder. ☐ Unge mænd sjældent under 18 år, ofte i begyndelsen af tyverne
De unges forældre	☐ Ofte forældre med lav eller ingen tilknytning til arbejdsmarkedet. ☐ Mange forældre er chokerede og accepterer ikke den unges radikaliserings og udrejse ☐ I enkelttilfælde er forældre med til at bakke op om radikaliserings og udrejse.
Sagerne	☐ Overvejende om tilknytning til militant Islamisme ☐ Få sager med Militant Etnisk Separatisme og Højreradikale miljøer. ☐ Ingen sager om individer i Venstreradikale miljøer.
Bekymringerne	☐ Bekymringer fra professionelle handler ofte om islamistisk ekstremisme a la Hizb ut Tahrir, og håndteringen af unge fra dette miljø og andre salafi-islamistiske miljøer (streng konservativ retning indenfor islam)

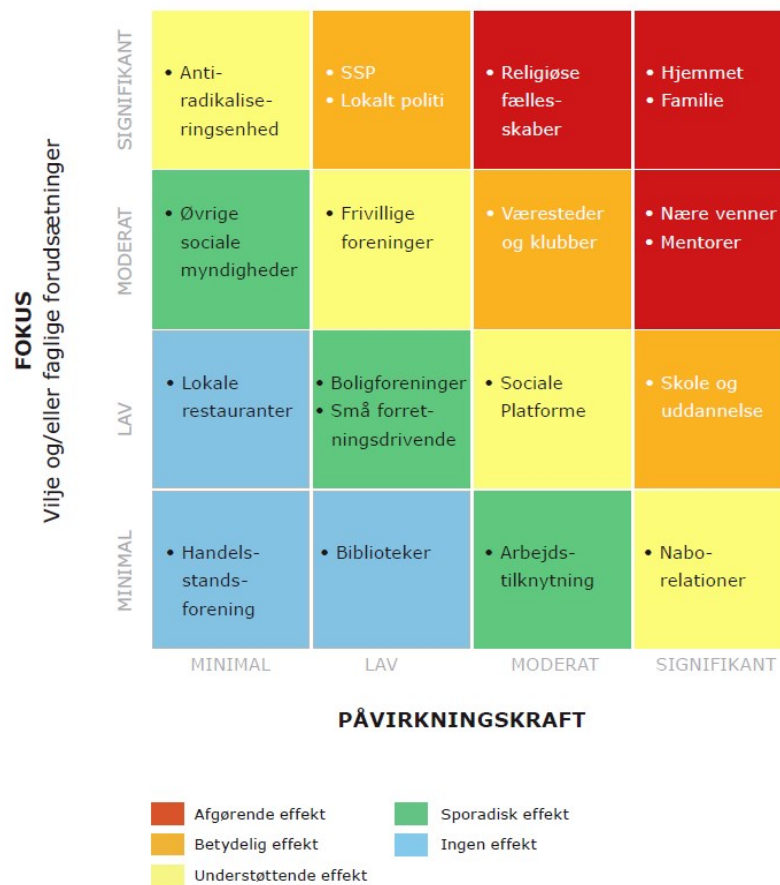
- Få bekymringer vedr. højreekstremisme og næsten intet omkring venstreekstremisme
- Senest tilgået få bekymringer om spændinger og sammenstød pga. sekteriske og ideologiske skel shia/sunni, og IS/Kurdere - afledt af verserende konflikt i Mellemøsten

Forebyggelse af ekstremisme og radikalisering

Helt overordnet er der typisk sammenhæng mellem ekstremisme og radikalisering og personens generelle trivsel. Det er oftest et udtryk for mistro, frustration og følelsen af ikke at høre til, hvorfor forebyggelse af ekstremisme og radikalisering handler om at reducere risikofaktorer og sikre trivsel og positiv udvikling blandt børn, unge og voksne.

TrygFonden og CERTA (rådgivningsvirksomhed på sikkerhedsområdet) præsenterer i en rapport fra 2016 nedenstående 'resiliensmodel' som angiver, hvilke forhold og arenaer der, på baggrund af en række konkrete cases, især er interessante at fokusere på i arbejdet med antiradikalisering:

Resiliensmodellen

I modellen illustreres hvilke forhold/perspektiver, der kan have haft størst betydning ift. imødegåelse af radikalisering. Der kan ikke drages helt klare konklusioner om konkrete sammenhænge, men

rapporten peger på nogle tendenser, i forhold til hvem og hvad der bidrager til at forebygge, inddæmme og modvirke radikaliserings og voldelig ekstremisme. Rapporten kan inspirere til, hvordan det kan være interessant at arbejde med indsatser på en række områder og på forskellig vis, herunder:

- **Det nære miljø:** familien og nærmeste venner og omgangskreds, herunder personer der reelt udfylder rollen som mentor/rollemodel.
- **Fællesskaber:** religiøse og kulturelle fællesskaber.
- **Rammer for hverdagen:** skole, uddannelse, job, foreningsaktivitet, myndigheder, naboer og øvrige sociale platforme

Modellen kan således være en god pejling for, hvilke forhold/arenaer der kan være opmærksomhed på i forhold til forebyggelse af radikaliserings, dog med forbehold for de individuelle variationer, der vil være afhængigt af den enkelte borger.

I forbindelse med udarbejdelsen af Frederiksberg Kommunes handleplan mod radikaliserings, er resiliensmodellen blevet brugt til systematisk at afdække indsatser indenfor de enkelte arenaer, og som det fremgår af bilag C, er der igangværende initiativer på alle de væsentlige forhold.

Bilag

- A) Actioncard – til medarbejdere og andre relevante aktører i Frederiksberg Kommune
- B) Bekymrings- og opmærksomhedsfaktorer samt relevante indsatser
- C) Afdækning af eksisterende indsatser i Frederiksberg Kommune: grupperet med henvisning til resiliensmodellen

ACTIONCARD

BEKYMRING FOR RADIKALISERING – HVAD GØR JEG?

Medarbejdere og andre aktører med direkte kontakt til borgerne er ofte de første, som konfronteres med bekymringstegn og adfærdsændringer. Det er derfor vigtigt, at du som medarbejder i Frederiksberg Kommune – eller som frivillig i foreninger eller lign. - har redskaberne til at handle og tage hånd om din bekymring for en borger, som pludselig giver udtryk for ekstremistiske holdninger eller udviser bekymrende adfærd over for andre grupper i samfundet.

I dette actioncard kan du læse mere om, hvilke bekymringstegn du bør være opmærksom på, og hvad du skal gøre i tilfælde af bekymring.

Hvornår skal jeg være bekymret?

Hvis du bekymrer dig om en borgers eller gruppes udvikling i en radikaliseret eller ekstrem retning, kan du bruge nedenstående bekymringskema som rettesnor i forbindelse med ændringer i den unges adfærd. Bekymringstegnene nedenfor sættes ofte i forbindelse med en radikaliseringsproces.

Bekymringstegn	Eksempler
Adfærd	<ul style="list-style-type: none"> • Involveret i voldelige sammenstød • Deltagelse i møder med ekstremistiske budskaber • Benytter sig af totalitære symboler • Opsøger hjemmesider, litteratur, film med voldelige/ekstreme budskaber
Relationer	<ul style="list-style-type: none"> • Isoleret eller splittet i forhold til familien • Får nye venner/har relationer til personer eller grupper, der giver anledning til bekymring - fx pga. kriminalitet eller ekstreme holdninger • Har givet afkald på hidtidige venner og fritidsaktiviteter
Holdninger	<ul style="list-style-type: none"> • Intolerance overfor andre synspunkter end egne • Afviser demokratiske principper • Er moraliserende og prøver at pådutte andre sin overbevisning • Konspirationsteorier, simple fjendebilleder og had mod bestemte grupper • Argumenterer for "absolutte løsninger"

Hvad gør jeg, når jeg bliver bekymret?

Kontakt altid nærmeste leder ved bekymring om radikaliserings. Du og din leder vil derefter aftale, hvordan I konkret går videre med den enkelte sag.

Bekymringer om radikaliserings skal altid sendes videre til SSP, Frederiksberg Kommune. Aftal med din leder, hvem der gør hvad.

E-mail ssp@frederiksberg.dk

Telefon **2898 0084**

SSP sørger for den videre kontakt til relevante myndigheder for en nærmere afklaring af bekymringen. Alle henvendelser bliver behandlet, men du vil ikke altid få en tilbagemelding om, hvad der sker i den konkrete sag.

Baggrund for actioncard

Frederiksberg Kommune har i efteråret 2016 vedtaget en handleplan mod radikaliserings. Handleplanen sigter mod, at der i kommunen fortsat er fokus på forebyggelse af ekstremisme og radikaliserings blandt kommunens borgere. Samtidig er der skærpet opmærksomhed på, hvordan kommunen håndterer bekymringer om radikaliserings med kommunens borgere.

Du kan se handleplanen på www.frederiksberg.dk

Hvis du har spørgsmål om Frederiksberg Kommunes indsats mod radikaliserings og ekstremisme, er du velkommen til at kontakte SSP (se kontaktoplysninger ovenfor).

Alle borgere har ved bekymring om radikaliserings mulighed for at kontakte den nationale hotline på telefon 4174 9090. Akutte henvendelser skal ske til politiet på 114.

Andre bekymringer

Hvis du har andre bekymringer om borgere, skal du benytte dig af nedenstående kontakter:

Unge under 18 år i mistrivsel (skærpet underretningspligt)

Kontakt Familieafdelingen

E-mail underretningbornogunge@frederiksberg.dk

Telefon 3821 3604 eller 3821 3616

Borgere over 18 år

Kontakt Socialafdelingen

E-mail Soc.modtageteamet@frederiksberg.dk

Telefon 3821 3070

Bilag B: Bekymrings- og opmærksomhedsfaktorer samt relevante indsatser

Bekymrings- og opmærksomhedsfaktorer ift. radikaliserings samt relevante indsatser hertil kan groft opdeles i tre niveauer: generelle, specifikke og individuelle:

<p><i>Generelle</i> bekymrings- og opmærksomhedsfaktorer</p>	<p>Der er flere typer af bekymringstegn, som kan indikere behovet for en styrket generel indsats i for eksempel boligområder eller hele byer og samfund. Nogle af de bekymringstegn, der kan give anledning til en indsats, er:</p> <ul style="list-style-type: none">• At mange giver udtryk for en følelse af utryghed.• At mange udviser ringe gensidig tillid og ringe tillid til samfundets institutioner.• At der forekommer vold, hærværk eller anden kriminalitet, der er rettet mod bestemte institutioner eller grupper af mennesker.• At mange giver udtryk for at føle sig diskrimineret eller dårligt behandlet.• At der forekommer social udstødelse af bestemte individer eller samfundsgrupper. <p>For at skabe overblik over mulige bekymringstegn i et område kan man kortlægge, hvordan områdets medarbejdere med borger- og ungekontakt opfatter de lokale udfordringer med tryghed, intolerance, ekstremisme og lignende.</p>	<p><i>Relevante indsatser:</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Boligsociale indsatser• Arbejde med medborgerskab og inklusion i skole og fritidsliv• Træne børn, unge og forældre i kritisk brug af internet og sociale medier• Demokratisk debat og inddragelse af lokalsamfund, opleve at have indflydelse• Forældrenetværk• Arbejde med social pejling i skolen• Bearbejde stereotypi-opfattelser blandt børn, unge, forældre og professionelle vedr. mulighederne for at komme ud af dårlig situation.
--	--	--

<p><i>Specifikke bekymrings- og opmærksomhedsfaktorer</i></p>	<p>Bekymringstegn i relation til mulig ekstremisme i ungdomsmiljøer har ofte at gøre med en kollektiv adfærdsændring fra én tilstand til en anden. Ændringen giver sig ofte udtryk i synlige forandringstegn, som det er muligt at forholde sig til som professionel, for eksempel i den daglige dialog med de unge. Bekymrende ydre forandringstegn, der muligvis kan være relateret til ekstremisme blandt unge, kan være:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At de unge ønsker at signalere holdninger og budskaber ved at benytte sig af totalitære "brands" og symboler • At de unge giver udtryk for konspirationsteorier, forenklede fjendebilleder, had mod bestemte grupper og lignende 	<p><i>Relevante indsatser:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Afdæk hvad det er for behov der dækkes i det ekstreme miljø, og søg at opfylde dette på anden vis. • Skab relationer til andre unge med lignende interesser og motivation. • Arbejd med gruppens yderste lag. Dvs. fokuser på medløbere og løse medlemmer så de ikke bliver del af kernegruppen • Arbejd med kernegruppen, især ved at skabe alternativer for gruppens ledende medlemmer • Dan forældre- og familienetværk, så de kan støtte hinanden i at hjælpe de unge ud af de ekstremistiske miljøer
---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • At de unge argumenterer for, at det under visse omstændigheder er i orden at anvende vold for at ændre ting i samfundet. • At de unge forlader hidtidige fritidsinteresser og venskaber og i stedet får dækket deres behov for samvær, identitet m.v. i et fællesskab, der udviser nogle af de ovennævnte tegn • At en gruppe unge udviser et eller flere bekymringstegn er ikke nødvendigvis ensbetydende med, at der er tale om "radikalisering" eller "ekstremisme", men det kan være en anledning til at foretage en nærmere vurdering og eventuelt iværksætte en indsats over for de unge 	
--	--	--

<p><i>Individuelle</i> bekymrings- og opmærksomhedsfaktorer</p>	<p>Der findes ikke en opskrift eller liste over bekymringstegn, der med sikkerhed betyder, at en person er inde i en radikaliseringsproces. Alt afhænger af en vurdering i det enkelte tilfælde. Dog kan man sige, at hvis en række adfærdsændringer eller bekymrende tegn optræder på samme tid, kan der være grund til at undersøge det nærmere eller drøfte bekymringen med den unge, den unges familie, kolleger, ledelse eller SSP.</p> <p>Bekymringstegn kan for eksempel dreje sig om:</p> <p>Adfærd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Den unge opsøger hjemmesider, litteratur eller film med voldelige/ekstreme budskaber. • Den unge er involveret i bekymrende begivenheder, for eksempel voldelige sammenstød eller deltagelse i møder med ekstremistiske budskaber. • Den unge benytter sig af totalitære symboler, for eksempel ved sin påklædning, tatoveringer og plakater på sit værelse. • Den unge er involveret i vold, kriminalitet eller anden alvorlig risikoadfærd <p>Holdninger</p> <ul style="list-style-type: none"> • Den unge giver udtryk for intolerance over for andres synspunkter, afviser demokratiske principper eller er moraliserende og prøver at pådutte andre sin overbevisning • Den unge giver udtryk for konspirationsteorier, simple fjendebilleder og had mod bestemte grupper. Det kan være "jøder", "muslimer", "danskere", "kapitalister", "indvandrere", "homoseksuelle" eller andre 	<p><i>Relevante indsatser:</i></p> <p>Alt efter hvordan bekymringstegnene og den unges situation vurderes, er der flere muligheder:</p> <p>Gå i dialog. Som lærer, pædagog eller anden professionel tæt på den unge bør du så vidt muligt bruge din pædagogiske faglighed til at opbygge tillidsfulde relationer og gå i dialog med den unge, forældrene eller andre omkring den unge. I nogle tilfælde kan der være behov for, at dialogen sker gennem en anden person, som den unge har tillid til.</p> <p>Tal med din leder eller dine kolleger. Brug de pædagogiske og faglige ressourcer, du har omkring dig. Det er vigtigt ikke at overreagere, men at få forskellige synspunkter frem om, hvorvidt der skal gøres noget, og i givet fald hvem der bringer sagen videre.</p> <p>Afhold et tværfagligt møde. Hvis man er bekymret for, om en ung er, eller er i risiko for at blive, involveret i ulovlige handlinger i forbindelse med sit ekstremistiske engagement, kan der afholdes et tværfagligt møde for at identificere de udfordringer og ressourcer, der er i relation til den enkelte unge. Det kan være i regi af SSP-samarbejdet mellem skoler, sociale myndigheder og politi. Hvis den unge er over 18 år, kan man eventuelt involvere Ungdommens Uddannelsesvejledning. Hvis det drejer sig om unge over 18 år, som viser tegn på psykiske helbredsproblemer eller personlighedsafvigelser, kan et møde med fordel holdes i regi af PSP-samarbejdet mellem politi, sociale myndigheder og psykiatrien.</p>
---	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Den unge argumenterer for “absolutte løsninger”, for eksempel at en bestemt gruppe skal fjernes, eller at noget skal bombes. • Den unge søger at legitimere disse holdninger ved at give udtryk for indignation over forhold i samfundet eller i verden <p>Relationer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Den unge er isoleret eller splittet i forhold til familien. • Den unge får nye venner og har relationer til personer eller grupper, der giver anledning til bekymring, eventuelt personer, som er kendt for kriminalitet eller ekstreme holdninger. • Den unge har givet afkald på hidtidige venner og fritidsaktiviteter. 	<p>Afhold et netværksmøde med involvering af familien. Ved at mobilisere både de professionelle og de nærmeste relationelle og familiemæssige netværk omkring den unge er der mulighed for at udvikle en stærk indsats, hvor familien tager ejerskab for problemerne og løsningerne.</p> <p>Afhold bekymringsamtale. Hvis den unge har begået konkrete handlinger, som er “på kant” med loven, kan der afholdes en bekymringsamtale med den unge og forældrene. Det er normalt politiet, der indkalder til samtalen, som med fordel kan afholdes i samarbejde med den lokale SSP-kordinator. En bekymringsamtale vil oftest være meget direkte og konfronterende. I visse tilfælde kan dette være en effektiv måde at få den unge til at sætte spørgsmålstejn ved sin egen adfærd og styrke forældrenes rolle i at løse problemet.</p> <p>Underret kommunen, hvis det er begrundet. Hvis du i din kontakt med unge under 18 år får kendskab til, at en ung har alvorlige trivselsproblemer/er i forbindelse med ekstremisme og dermed har behov for særlig støtte efter servicelovens regler, har du som professionel med ungekontakt <u>pligt</u> til at underrette kommunen om det.</p> <p>Anmeld til politiet, hvis det er begrundet. Hvis du har begrundet mistanke om, at der er sket eller vil ske ulovlige handlinger med baggrund i den unges tilknytning til ekstremisme, bør du melde det til politiet i dit område.</p> <p>Lav en udredning og en støttende indsats for den unge. Hvis de professionelle iagttagelser af den unge giver anledning til det, kan der arbejdes videre med en nærmere udredning og eventuelt en samlet støttende indsats for den unge.</p>
--	--	--

ⁱ Fra udgivelsen “Metoder i arbejdet med radikaliserings”, 2012, Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold: <http://www.integrationsviden.dk/demokrati-deltagelse/forebyggelse-afekstremisme/metoder-i-arbejdet-med-radikalisering/#.VzliYWdf3IU>

Bilag C - Resiliensmodel	Aktører	Generelle indsatser	Indsatser på gruppeniveau	Indsatser på individniveau
Det nære miljø (familie, venner, bekendte, mentorer/rollemodeller)	Familien og hjemmet			Bekymringsamtaler/ Kriminalpræventiv samtale med den unges familie
	Nære venner og mentorer/rollemodeller		Ressourcestærke ungemedarbejdere i boligområder/klubber som rollemodeller	Klubpædagoger som mentorer for udsatte børn og unge – særligt ifm. brobygning til almene boligområder Ressourcestærke ungemedarbejdere i boligområder/klubber som rollemodeller
Fællesskaber (religiøse, kulturelle, foreningsmæssige fællesskaber)	Religiøse fællesskaber			
	Frivillige foreninger og kultur- og fritidslivet			
Rammer for hverdagen (skole, SSP, uddannelse, job, myndigheder, naboer, sociale platforme)	SSP - Skole - Politi	Netværksmøder på alle kommunale skoler. Min. en gang månedligt mødes SSP-konsulent, gadepilot, skoleledelse, ssp-lærer og pædagog, lokalpoliti, familieafdeling, UU-vejledning, boligsocial m.fl. til udveksling, videndeling og sparring på konkrete problemstillinger og tendenser. Der udarbejdes beslutningsreferat og handleplan. Der tages udgangspunkt i politiets ungelister og risikoprofilingskema	Netværksmøder på alle kommunale skoler (se første kolonne)	Netværksmøder på alle kommunale skoler (se første kolonne)
		Deltagelse i SSP-kredsråd Kbh: samarbejde på tværs med andre kommuner. Udveksling af erfaringer og tendenser	SSP-OBS gruppen: Ugentligt møde mellem repræsentanter fra den Kriminalpræventive Sektion/lokalpolitiet, familieafdelingen, gadepiloterne og SSP-konsulent til gensidig briefing. Med udgangspunkt i politiets døgnrapport diskuteres konkrete problemstillinger og det aftales, hvem der handler og hvordan der handles herpå. Herved sikres dels en hurtig indgriben over for børn og unge, som er på vej ud i kriminalitet eller misbrug, dels en effektiv kommunikation repræsentanterne imellem	SSP-OBS gruppen (se foregående kolonne)
		Gadepilotberedskab fordelt på kommunens områder og tilhørende skoler/klubber. Heraf to med forankring i specifikt boligområde (Lindevang og Stjernen)		Bekymringsamtaler/ Kriminalpræventiv samtale med den unge
				"Actioncard" (henvendt til fagprofessionelle) med information og handleplan ved bekymring om radikalisering. Her er kontaktinformation til relevante fagpersoner afhængigt af risikovurdering samt information vedr. risikofaktorer/bekymringstegn
	Skole og familieafdeling	Skolesocialrådgiver på alle skoler varetager opgaver m.v. styrke den tidlige tværfaglige forebyggende indsats Indsatsen retter sig mod at yde en tidlig og forebyggende rådgivning og vejledning til fagpersoner, familier og børn for at understøtte den inkluderende indsats i skolerne. Socialrådgiveren er til stede på samtlige folkeskoler 5 timer en gang ugentligt samt kontaktperson til familieafdelingen	Skolesocialrådgiver kan deltage i koordinering og/eller deltage i møder med børn/unge som udviser bekymrende adfærd i eksisterende børnesager kan sagsbehandlerne i samarbejde med SSP-netværket medvirke til en tværgående indsats	Indgætte aftale om ekspertrådgivning hos Københavns Kommunes antiradikaliseringssenhed VINK (Viden Inklusion København) som arbejder tæt sammen med Københavns Politi. Der kan trækkes på ekspertviden, rådgivning og vejledning i tilfælde af personsager i Frederiksberg Kommune
		Åben anonym personlig/telefonisk rådgivning jf. Servicelovens § 11 stk.2.		Risikoprofilering: Systematisk vurdering af enkelte unge ud fra videnskabeligt inddelt kategorisering af risikoadfærd
	Uddannelse			Alle underretninger og nye henvendelser vurderes inden for 24 timer. Såfremt underretningen har akut karakter handles straks jf. Servicelovens regler.
				Tilbyde åben rådgivning jf. servicelovens § 11 stk. 2 til børn, unge og deres forældre. Tilbyde konsulentbistand jf. Servicelovens § 11 stk.3 til forældre, børn og unge som har behov for længerevarende og mere konkret rådgivning Vurdering af behov for at iværksætte en socialfaglig undersøgelse iht. Servicelovens § 50. Vurdering af hjælpeforanstaltninger jf. Servicelovens § 52 - støttekontaktperson - familievejledning - anbringelse Familieafdelingens døgnvagt handler ud fra Servicelovens bestemmelser og har åben uden for normal arbejdstid samt i tilknytning til unge fra Familieafdelingen til Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedsområdet – overgang fra barn til voksen. SSP-netværket kan her byde ind med én indsats overfor den enkelte unge
	Bolisocial indsats og naborelationer	Kommunen har syv boligsociale indsatser, hvor der arbejdes forebyggende mhp at styrke lokale netværk og den enkelte beboer. Det sker gennem en gruppe- og individbaseret tilgang med fokus på at understøtte beboernes mestring af eget liv. Der er generelt særlig opmærksomhed på børn og unge. Det individbaserede relationsarbejde sikrer en tæt og løbende opfølgning på de unge og udviklingen i deres livsbane og tæt samarbejde med SSP ved bekymringer	Ved bekymringer er der et tæt samarbejde med SSP med deltagelse i de lokale SSP-netværksmøder (se Indsats under Skole – SSP)	Erhvervsrettet ungeindsats under Områdefornyelsen (By- og Miljøområdet) via konsulent med tæt kontakt til specifikke unge mænd mhp. fastholdelse af kriminalitetsfri kurs eller hjælp og guidning til konstruktiv kurs
	Jobcenter		Jobcentret er repræsenteret i det nationale Exit-samarbejde og deltager i møder med politiet, Københavns Kommune m.v. og samarbejder omkring konkrete Exit-kandidater	Jobcentret samarbejder via det nationale Exit-samarbejde omkring konkrete Exit-kandidater Jobcentret har en samarbejdsaftale med Kriminalforsorgen om "Den gode løsladelse", hvor der også er opmærksomhed på bandedlemmer og radikalisering